

NL

Nesting Habits

Lente/zomer 2026

Nest is een ruimte voor hedendaagse kunst in Den Haag. Vanaf de oprichting in 2008 heeft Nest zich gericht op het tentoonstellen,

publiceren en bespreken van het werk van kunstenaars en denkers.

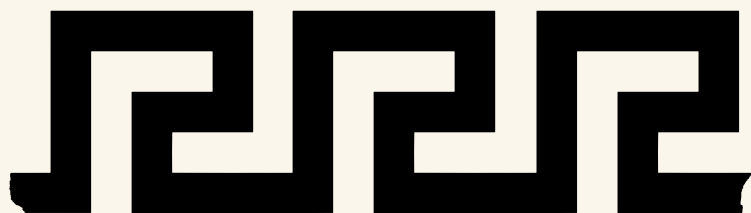
OUT OF
OFFICE

[Still Here]

1 mei – 16 augustus 2026, opening 1 mei, 20:00

Met Roger Anis, Josefin Arnell, Rugilė Barzdžiukaitė, Vaiva Grainytė en Lina Lapelyte, Céline Condorelli, Priscila Fernandes,

Ilke Gers, Kexin Hao, Marina Planas, Pris Roos, Vita Soul Wilmering en Philip Akkerman

Inhoudsopgave

3. **Out of Office (Still Here)**

Introductie door Eva Burgering

6. **Camping Blues, hoofdstuk 1**

door Rasit Elibol

-
9. Philip Akkerman	14. Céline Condorelli	22. Priscila Fernandes
10. Roger Anis	15. Marina Planas	
11. Josefin Arnell	16. Ilke Gers	
12. Rugilė Barzdžiukaitė,
Vaiva Grainytė en
Lina Lapelytė	18. Kexin Hao	19. Vita Soul Wilmering
	21. Pris Roos	

23. **Vrije tijd; Socrates in gesprek met Phineas en Ferb**

door Quiller MacQuarrie

28. Agenda en colofon

Out of Office (Still Here)

door Eva Burgering

Voor veel mensen betekent de zomervakantie een periode van rust, vrijheid en ontspanning. Even geen werk of school en dus worden er plannen gemaakt om te vertrekken, naar zon, zee, strand of juist de bergen. Maar voor anderen betekent de zomerperiode iets anders: doorwerken, thuisblijven, je vervelen, misschien familie opzoeken of zorgen voor anderen. De invulling van de zomervakantie zegt daarom niet alleen iets over vrije tijd en de invulling ervan, maar ook de toegang daartoe. Want wat betekent het om thuis te blijven in de zomer? Op welke manier wordt vrije tijd ingevuld door 'thuisblijvers' in een periode waarin er ook veel mensen het land verlaten, scholen dicht zijn en toeristen de stad instromen? In de tentoonstelling *Out of Office (Still Here)* nemen we bij Nest het begrip 'vrije tijd' onder de loep door juist tijdens de lange zomervakantie open te gaan voor alle thuisblijvers in de stad.

Hoewel vrije tijd heel vanzelfsprekend lijkt, is het sociaal, economisch en cultureel bepaald hoe en wanneer we niet hoeven te werken. De 8-urige werkdag is nog niet zo oud in de Westerse wereld. De inperking van de werkdag werd met de komst van de Industriële Revolutie en na de sociale strijd ingevoerd. Tegelijkertijd had het ook het doel om arbeid zo effectief en productief mogelijk te maken. Zo is ook die lange zomervakantie van zes weken voor kinderen die nu zo idyllisch klinkt, in werkelijkheid ontstaan uit een optimalisering van arbeid: in de zomerse oogstperiode kon de hulp van de kinderen op het land niet gemist worden.

'Vrije tijd' lijkt dus vooral te bestaan als tegenhanger van 'onvrije tijd', zoals 'werk' of 'arbeid'. Maar ook die zogenaamde vrije tijd is misschien helemaal niet zo vrij als we denken, binnen het neoliberale gedachtegoed dat zo aanwezig is in de Westerse wereld. Want zelfs rust en recreatie worden productief gemaakt: we moeten iets uit de vrije tijd halen, iets leren van het amusement, iets consumeren. Van *doomscrollen* tot *bingen*, van festivals bezoeken tot vogelspot-apps op onze telefoons: veel vormen van ontspanning zijn gekoppeld aan een verdienmodel. De vrijetijdsindustrie en toeristische economieën draaien op de belofte van ontspanning, terwijl ze ook nieuwe vormen van druk en uitsluiting produceren. Tegelijkertijd lopen werk en vrije tijd steeds meer in elkaar over: iedereen kan zijn werk e-mail op zijn mobiele telefoon installeren, mensen werken gemakkelijk thuis in de privésfeer met laptops en een internetverbinding of denk aan de *digital nomads* die naar een warm oord vertrekken om daar te werken.

De kunstenaars in de tentoonstelling onderzoeken deze spanning tussen werk en vrije tijd, zoals **Priscila Fernandes** in haar video *Make It Bounce*. In de stijl van een Klokhuis-aflevering mijmeren dieren (vernoemd naar beroemde kunstenaars) over manieren van vrijetijdsbesteding en plezier buiten economische en kapitalistische systemen om. Fernandes zelf verlangt naar onbezorgd 'stuiteren' en ontspanning. **Kexin Hao** grijpt juist terug op een pre-Industriële tijd waarbij muziek en liederen werden ingezet tegen verveling tijdens het werk. Ze nodigt iedereen uit om mee te bewegen in haar interactieve dans videogame. Daarnaast is vrije tijd niet voor iedereen even beschikbaar of toegankelijk.

Céline Condorelli toont dat aan in haar installatie *Limits to Play*, waarbij ze verschillende sportvelden over elkaar legt. Ieder veld bevat het jaartal waarin vrouwen voor het eerst professioneel mochten meespelen in wedstrijden in handbal, jeu de boules, badminton, volleybal en basketbal. Condorelli stelt hiermee vragen over de toegankelijkheid van sport en spel, en onthult de samenhang tussen ontspanning en culturele normen en waarden.

Jouw plek in de samenleving bepaalt ook deels jouw ervaring van vrije tijd en vakantie. De zomervakantie van zes weken is heerlijk voor het gezin dat daardoor vier weken naar de zon vliegt voor vakantie, maar voor een eenoudergezin waarbij de ouder moet doorwerken betekent het wellicht een logistieke nachtmerrie of een verveeld kind. Volgens het CBS kunnen zo'n miljoen Nederlanders niet op vakantie vanwege geldgebrek.¹ Schrijver **Rasit Elibol** ging als kind daarom nooit op vakantie, en zijn ervaringen hierover en de impact die dit op hem heeft gehad, lees je in het eerste hoofdstuk van zijn essay *Camping Blues*, verderop in deze publicatie. Ook **Roger Anis** laat de sociaal-economische dimensie van vrije tijd zien in zijn fotoserie *Shaabi Beaches* en de foto *Deweika Pool*. Hij portretteert Egyptenaren uit allerlei delen van de samenleving en toont de universele drang naar verkoeling en water in de zomer.

De 'thuisblijvers' in de zomer zijn onherroepelijk op hun omgeving aangewezen: de buurt. Met het zomerse weer vullen de pleintjes zich en worden het plekken waar buurmannen op een bankje de krant lezen en zich peinen over de buiten-schaakborden. Waar kinderen stoepkrijten of basketballen op de openbare sportvelden, en gezinnen barbecueën in het park. Deze ontspanning en samenkomst in de openbare ruimte vormt de grondslag van de thuisblijver in de zomer, en wordt gevierd in het werk van **Pris Roos**. Zij onderzoekt die openbare plekken waar bepaalde gemeenschappen gebruik van kunnen maken, en in hoeverre de overheid op lokaal en nationaal niveau invloed daarop kan hebben. Voor haar installatie *Kom kom kom, spelen dan / Viens viens viens joue alors* haalde ze inspiratie uit Parijs, waar de gemeente mobiele containers plaatste met spelletjes. Haar installatie bevat een echt schaakspel dat door bezoekers gespeeld kan worden. En **Josefin Arnell** laat buurtbewoners in haar absurdistische film *Buurthuis 2* in opstand komen als wraakzuchtige zombies, tegen een vampier en tovenaars die als vastgoedmagnaten hun buurthuis willen omtoveren tot luxe vissen-spa. Hiermee geeft ze op humoristische wijze commentaar op gentrificatie en winst boven mensen en laat ze de kracht van sociale cohesie in de wijk zien.

1. Rasit Elibol, *Onherroepelijk bij dit zwembad*, 7 augustus 2024, De Groene Amsterdammer.

Ilke Gers maakte speciaal voor de tentoonstelling een nieuw grondwerk waarbij ze enerzijds refereert aan de krijttekeningen die kinderen maken in de openbare ruimte, en anderzijds aan de vroegere functie van het gebouw van Nest: een kantine voor de arbeiders uit de naastgelegen elektriciteitsfabriek.

Tot slot verhoudt het idee van 'thuisblijven' zich altijd tot het idee van vertrekken. Vakanties en verre bestemmingen hebben een bepaald imaginair karakter: vertrekken naar een plek waar het warmer, exotischer, beter is dan thuis. Dit wordt kracht bijgezet door de toeristenindustrie, die een verdienmodel hebben gemaakt van het verkopen van dit soort haast mythische voorstellingen. Vakantie wordt een belofte: voor ontspanning, herinneringen en fotogenieke kiekjes en ansichtkaarten voor het thuisfront. Zo laat de Haagse kunstenaar **Vita Soul Wilmering** in haar video *De Mislukte Vakantie* met verzamelde homevideo's zien dat dit soort vakantieherinneringen (positief en negatief) zowel uiterst persoonlijk zijn, als een herkenbare ervaring vertegenwoordigen. Ook **Marina Planas** doorbreekt de mythe van de vakantie door de presentatie van haar familiearchief. Haar opa was namelijk degene die voor het eerst de tropische verbeelding van de Balearische Eilanden patenteerde en op ansichtkaarten plaatste, een commodificatie van een ideaalbeeld dat helemaal niet bestaat. Kunstenaarstrio **Rugilė Barzdžiukaitė, Vaiva Grainytė** en **Lina Lapelyte** benadrukken de samenhang tussen toerisme en klimaatverandering in hun opera *Sun & Sea*, waarin strandgangers uit verschillende lagen en klassen van de samenleving hun zorgen ten gehore brengen. De opera is te beluisteren in een strandhuisje, waarin de vloer bedekt is met zand en afval van het strand.

In *Out of Office (Still Here)* worden verschillende aspecten van de zomer-vakantie als fenomeen onderzocht door de kunstenaars: de toegang tot sport en spel, vakantieherinneringen, toerisme en de relatie tussen werk en vrije tijd. Het laat zien dat werkelijk 'out of office' zijn lastig is in deze tijd. Hierover schrijft **Quiller MacQuarrie** verderop in deze publicatie, in een essay waarin ze het gedachtegoed van Socrates verbindt aan de kinderserie Phineas en Ferb. Maar het toont ook hoe belangrijk samenkomst en solidariteit in de wijk zijn voor diegene die hun zomer in de stad doorbrengen. Daarom organiseren we deze zomer een vol programma voor iedereen die 'still here' is, en vind je in deze publicatie bij ieder kunstwerk ook een opdracht of puzzel als heus zomer-doeboek – in te vullen bij Nest of thuis. Want, zoals de Haagse band Pronk! zingt: *De vakantie komt eraan / Maar waarom zou ik nou toch gaan / Ik wil een strand, een zee, een zon / En dat is alles / Nee, hoeft niet per se weg / Deze zomer blijf ik in Den Haag.*

ormer, 1995

Koorts zullen mijn ouders nooit geloven en hoofdpijn vinden ze geen reden om thuis te blijven, zo wist ik uit ervaring. Keelpijn? Mwah. Terwijl ik die zondagavond in bed lag, overwoog ik welke ziekte ik de volgende ochtend het best kon veinzen. Desnoods bleef ik de hele dag in bed: als ik maar niet naar school hoefde.

Uit voorgaande jaren wist ik precies wat me tijdens de eerste dag van het nieuwe schooljaar te wachten stond en dat wilde ik mezelf besparen.

Ik zou mijn klasgenoten kort ontmoeten op het schoolplein zonder een echt gesprek te voeren en als de bel rinkelde, gingen we naar binnen. Juf Mies stond ons dan bij de deur van het leslokaal op te wachten en iedereen kreeg een aai over de bol of een hand. De stoelen stonden in een grote kring en iedereen zocht een plek naast een vriendje of vriendinnetje en op het bord stond een vrolijke tekening. Haar introductiepraatje eindigde de juf met de woorden: "Zo, en wie wil er als eerste vertellen over de vakantie?"

Wie er als eerste wilde vertellen wist ik niet zeker, maar wie helemaal niks kwijt wilde over de zomer wist ik wel: dat was ik zelf. Iedereen wist dat ik weer thuis was gebleven.

Natuurlijk had ik overwogen om een spannend verhaal op te hangen over welke avonturen ik allemaal had beleefd. Het probleem was alleen dat mijn klasgenoten wel wisten dat je met een zomervakantie in Wormer maar van één ding echt verzekerd was: een paar oersaaiweken. Ik besloot dus om gewoon eerlijk te zijn als ik de beurt zou krijgen.

Stefan begon, wie anders. Hij was met zijn vader, stiefmoeder en broers naar de camping in Frankrijk geweest en ze hadden de Eiffeltoren beklommen. Zo hoog was hij nog nooit geweest.

Joey was ook naar een Franse camping geweest en hij had daar elke dag gezwommen, in het zwembad en in een rivier. En er was zelfs een kinderdisco waar hij had gehakt op muziek van The Party Animals. O ja, hij was ook nog een lang weekend naar Drenthe geweest, met zijn opa en oma.

Ook Evelien had de vakantie op de camping doorgebracht. Waar die precies was en wat ze daar had gedaan bleef onduidelijk. Evelien was nogal verlegen en huilde regelmatig als ze in de klas iets moest zeggen. Ook nu begon ze na het woord camping te snikken en plotseling zei de juf: 'Nou Rasit, wat heb jij met je ouders en je zus allemaal voor leuks gedaan in de vakantie?'

'We hebben niks leuks gedaan, juf.'

'Je bedoelt dat jullie niet op vakantie zijn geweest, maar jullie hebben toch wel iets leuks gedaan? Naar het strand of de Efteling misschien?'

'Oh, ja, we zijn een paar keer naar het strand geweest,' loog ik. 'We hebben ook gedemonstreerd in Amsterdam en ik was met Okkie.'

Ergens in Frankrijk, heden

Okkie stuurt mijn bordeaux-rode Opel Corsa uit 1997 over de snelweg, ondertussen zoek ik op mijn telefoon naar een geschikte camping. We hebben de nacht doorgebracht in een klein hotel, net buiten het centrum van Lyon, omdat we nog steeds niet weten waar we naartoe willen.

'Waar moet ik eigenlijk op letten?' vraag ik zonder op te kijken van het kleine scherm. Okkie zegt dat hij het niet weet. 'Turk, ik vind alles goed.'

Omdat ik zelf ook geen idee heb, kies ik een camping die aan zee ligt, én in de buurt. Zee omdat ik de zee associeer met vakantie. En in de buurt, omdat de tijd begint te dringen. Voor we het weten hebben we straks heel Frankrijk doorkruist zonder een camping van dichtbij te zien.

Op de website van Camping International lees ik de volgende tekst, en weet dat we onze droombestemming hebben gevonden: 'U wordt ontvangen in een ideaal kader voor een droomvakantie! Ontdek de regio Var en zijn wonderen. Bevindt zich in de gemeente Hyères, het schiereiland belooft een onvergetelijke vakantie, met familie of met vrienden. De ligging van de camping is ideaal om vele activiteiten te ondernemen: windsurfen, wandelen, duiken, kajakken, stand up paddle, etc...'

Ja, daar voel ik wel wat voor, in een ideaal kader ontvangen worden voor een droomvakantie.

Okkie en ik renden nog mee totdat de volgepakte stationwagen van Bas' vader de Faunastraat insloeg. Maar toen was ook ons laatste vriendje vertrokken voor een paar weken vakantie.

Hassan ging met zijn ouders en twee zusjes in een busje naar Turkije. Ze zouden Joegoslavië mijden, had hij gezegd. Achmed was naar Marokko, maar Achmed was alleen onze vriend als er echt helemaal niemand anders was om mee te spelen. De rest – Bas, Dylan, Michel, Vincent en John, Kim en mijn vriendinnetje Eva – was natuurlijk weer naar Frankrijk. Zelfs Bart, die we 'zwerfer' noemden omdat hij stonk en vieze kleren droeg, was met zijn opa en oma naar een Franse camping.

Wij waren met zijn tweeën over, maar dat waren we wel gewend. Wij gingen nooit op vakantie, daar was geen geld voor. Zoals er voor meer dingen geen poen was. Okkie en ik bleven elke zomer als enige van onze vriendengroep thuis in Wormer.

Het eerste wat ik zie als we de camping op rijden is een man met een hoed. Hij loopt gearmd met een vrouw. Voor zijn leeftijd, ik schat de man zo rond de vijftig, is het een wat maf hoedje. Behalve dat het te klein is, is het ook nog voorzien van een bloemmotief. Ook voor iemand van een andere leeftijd is het trouwens een merkwaardig hoedje.

Boven zijn zwembroek draagt hij een wit linnen overhemd, dat hij tot halverwege zijn borst heeft geopend. Welkom op de camping.

Okkie en ik krijgen van een dikke vrouw bij de receptie een plek toegewezen ergens halverwege de camping. In de volle middagzon beginnen we de tent op te zetten. Ik wil niet zeggen dat we al heel ervaren zijn, maar sinds kort weten we al behoorlijk wat over tenten. Twee dagen geleden hebben we er namelijk één gekocht in een kampeerwinkel op een industrieterrein in Zaandam. We hadden, dachten we, een simpele vraag gesteld aan de kale medewerker toen we een half uur voor sluitingstijd binnenliepen: 'We zoeken een tent, welke raad je aan?' Maar in plaats van dat hij gewoon antwoord gaf, draaide hij de rollen om en vroeg óns ineens van alles. Vragen waar we niet eerder over hadden gedacht, maar die ineens van levensbelang leken. Zoals: Hebben we een voortent nodig? Gaan we naar een camping met een rotsachtige ondergrond? Moet die tent van katoen of kunststof zijn? Hoe vaak denken we eigenlijk te gaan kamperen? Het levert ons dusdanig veel kennis op, dat we de tent, die je normaal in een kwartier zou moeten kunnen opzetten, na twee uur min of meer overeind hebben.

Of ik wilde beloven dat ik niet boos zou worden. Okkie wachtte mijn antwoord niet af en terwijl hij naar de grond keek, kwam het hoge woord eruit: 'Ik heb het aan je vader gevraagd en jullie zijn nog nooit op een camping geweest.'

Een week eerder was de zomervakantie begonnen. Samen met Bas waren we op het dak van de Mariaschool geklommen. Bas zou drie dagen later met zijn familie naar Frankrijk gaan. Vrijwel iedereen die wij kenden ging op vakantie naar een Franse camping.

Gaan jullie in een caravan of in tenten?' wilde ik weten, want die vraag werd altijd gesteld aan mensen die gingen kamperen. 'En wat gaan jullie daar allemaal doen?'

Zonder antwoord te geven, vroeg Bas: 'Hebben jullie nog nooit gekampeerd of zo?' Ik schrok en misschien was dat wel de reden dat ik snel zei: 'Jawel man, een keer in Turkije.' Wat natuurlijk een leugen was.

En daar moest ik me nu voor verantwoorden, want Okkie voelde zich verraden. Niet eens zo zeer door de leugen. Hij keek op en zag ongetwijfeld dat ik me betrappt voelde. 'Als we later groot zijn, zullen wij dan samen naar een camping in Frankrijk?'

Ik vond het een goed idee.

Rasit Elibol is schrijver en redacteur van *De Groene Amsterdammer*. Hij ontving meerdere prijzen, waaronder de VPRO Bagagedrager en de Haagse Persprijs. Met een essay over opgroeien in armoede werd hij uitgeroepen tot Meesterverteller. Voor zijn boek *Vuistslagen* werd hij in 2026 door *de Volkskrant* gekozen tot literair talent.

Op deze pagina's **Philip Akkerman, Roger Anis, Josefin Arnell,**

Tussen de afbeeldingen van de kunstwerken vind je ook een opdracht

Rugilė Barzdžiukaitė, Vaiva Grainytė en Lina Lapelytė,

of puzzel als heus zomerdoeboek – in te vullen bij Nest of thuis.

Céline Condorelli, Marina Planas, Ilke Gers, Kexin Hao,

De antwoorden op de kruiswoordpuzzel vind je achterop dit boekje.

Vita Soul Wilmering, Pris Roos, Priscila Fernandes

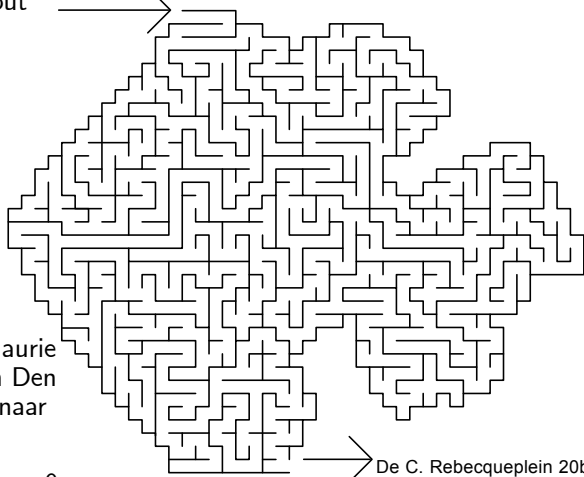

PHILIP AKKERMAN is de Haagse Stadstekenaar van 2026. Hij maakt dit jaar stadstekeningen van de verschillende stadsdelen. In de jaren tachtig maakte hij ook al tekeningen van Den Haag. In 2026 ziet de stad er heel anders uit, er is veel gesloopt en nieuw gebouwd. Akkerman laat de veranderende en nieuwe stad in zijn tekeningen zien. Hiermee geeft hij ook een stem aan de veranderende stad en haar inwoners. Tijdens **Out of Office (Still Here)** zijn de eerste stadstekeningen van Akkerman te zien bij Nest, zoals de Grote Marktstraat, de Groene Mient en stadsdeelkantoor Escamp. Tegelijkertijd wordt iedereen uitgenodigd om zijn eigen stadsgezicht te maken bij Nest van de plek waar jij je zomer doorbrenkt: van je eigen buurt tot toeristische bestemming.

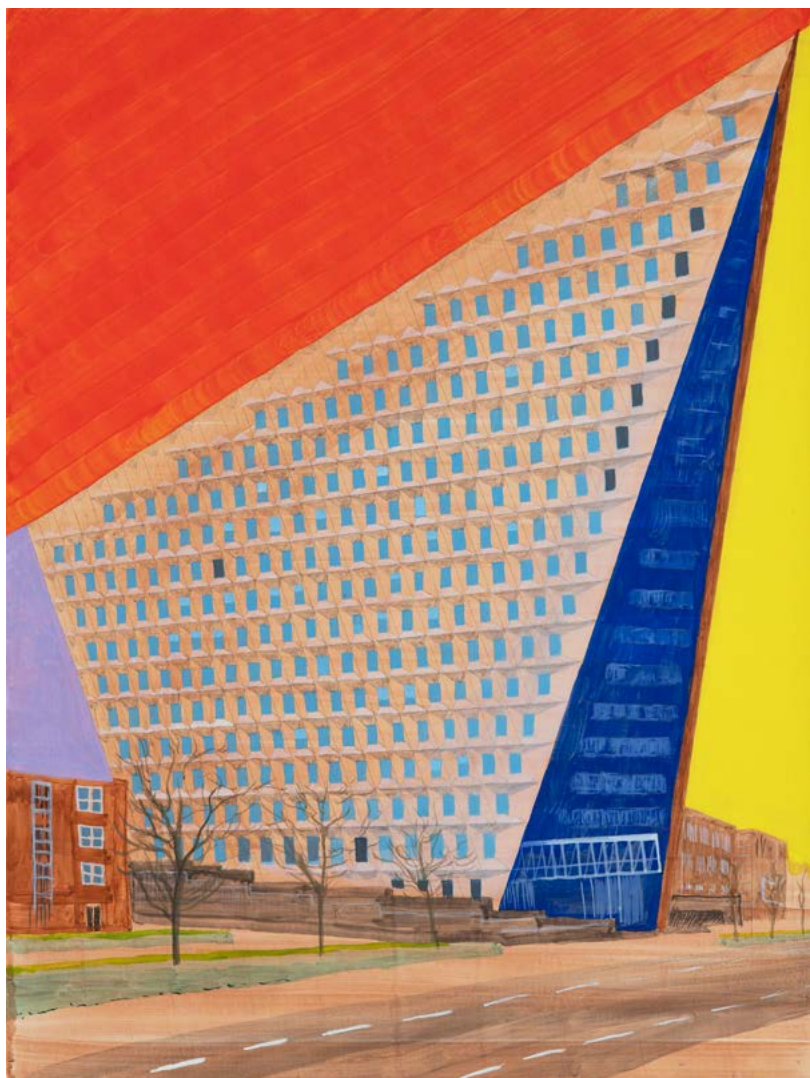
Philip Akkerman, *Grote Marktstraat*,
2026, ei-tempera op hout

Den Haag Centraal

Onze nieuwe directeur **L**aurie verdwaalt nog regelmatig in Den Haag. Help jij haar de weg naar Nest vinden?

De C. Rebecqueplein 20b

Philip Akkerman, *Stadsdeelkantoor Escamp*, 2026, ei-tempera op hout

MAAK JE EIGEN VERKOELINGSHULP

Benodigdheden

- Leeg plastic waterflesje
- Hergebruikte spraykop (bijv. van een schoonmaakfles)
- Water
- (Optioneel) tape voor een betere afdichting

Stappenplan

1. Spoel het lege waterflesje goed schoon.
2. Controleer of de spraykop op de opening past.
3. Draai of duw de spraykop stevig op het flesje.
4. Gebruik eventueel tape om lekken te voorkomen.
5. Vul het flesje met water en sluit het goed af.
6. Pomp een paar keer met de spraykop om druk op te bouwen.
7. Knijp in de trekker en je hebt een eenvoudige waterblaster!

In het werk van fotograaf ROGER ANIS speelt water een belangrijke rol: zo fotografeerde hij de drinkwatervoorziening in Egypte en organiseert hij de jaarlijkse Nijlparade in Cairo, waarin de rivier wordt geëerd met een feestelijke en spirituele optocht op het water. Water speelt ook een belangrijke rol in vrijetijdsbesteding in de zomer. Wanneer het warm is, zoeken mensen graag de verkoeling op. Niet voor iedereen is dit even toegankelijk: zo zijn er door de groei van luxe resorts en hotels aan zee steeds minder publieke stranden in Egypte, de zogenaamde Shaabi stranden. Hoewel veel Egyptenaren het financieel moeilijk hebben, vinden ze altijd wel een manier om minstens één zomerdag op het strand door te brengen. Anis fotografeerde deze strandgangers uit alle lagen van de samenleving in zijn fotoserie **Shaabi Beaches**. Hiermee brengt hij een ode aan de Egyptische strandfotograaf, die met een camera met flitser en opvallende mobiele decors mensen fotografeert in de branding tegen een klein bedrag. Eén foto laat een boer uit de delta zien, die voor het eerst op het strand is met zijn familie, een andere een man die drie uur op de motor heeft gezeten om met zijn familie een dag op het strand door te brengen. Ook **Deweika Pool** laat het universele verlangen naar water in de zomer zien: vindingrijke Egyptenaren zetten een opblaasbaar zwembad op dat begon als een kleine speelplek voor de kinderen van één gezin, maar geleidelijk uitgroeide tot een gemeenschappelijke plek voor de hele buurt.

Roger Anis, *Gamasa beach*, 2017, foto

Roger Anis, *Gamasa beach*, 2017, foto

JOSEFIN ARNELL gebruikt vaak humor, horror en fantasie om na te denken over macht, sociale verschillen en hoe mensen samenleven. Ze werkt regelmatig samen met andere mensen, zoals buurtbewoners, en ziet verhalen vertellen als een manier om sociale en politieke vragen te onderzoeken. Een goed voorbeeld hiervan is haar fantasy film **Buurthuis 2**, die ze samen maakte met bezoekers en medewerkers van buurthuis De Witte Boei in Amsterdam. Het verhaal werd bedacht in workshops scenarioschrijven en de buurtbewoners vertolken zelf de rollen als acteurs. In de film komen ze in opstand tegen een vampier en tovenaars die als kwaadaardige vastgoedinvesteers het buurthuis willen omvormen tot luxe spa-resort met vissen als werknemers. Met de film laat Arnell zien welke problemen in de wijk spelen, zoals gentrificatie, woningtekorten en ongelijkheid tussen rijk en arm. Tegelijk verwijst het werk naar de geschiedenis van buurthuizen in Nederland, die vroeger bedoeld waren om mensen uit de arbeidersklasse te ondersteunen en te onderwijzen. Arnell vraagt zich af: wat betekent het om een 'goede' burger te zijn, nu dit soort plekken steeds meer onder druk staan?

Josefin Arnell, *Buurthuis 2* (stills), 2023, HD-film

DIT IS GEEN VIS! Maak de tekening af, maar maak er geen vis van!

ZOEK WOORDEN UIT DE LIBRETTO VAN **SUN & SEA**.

1. Bescherming tegen de zon op je huid; 2. Hard huisje van een zeedier;
3. Rood schaaldier met scharen; 4. Voertuig dat door de lucht vliegt;
5. Witte zeevogel die vaak bij stranden zit; 6. Afval dat je weggooit;
7. Hard zee-organisme dat riffen vormt

Foto: Studio Gerrit Schreurs. Met dank aan Museum Beelden aan Zee

Rugilė Barzdžiukaitė, Vaiva Grainytė en Lina Lapelyte, *Sun & Sea Listening House*, 2022. Collectie Hartwig Art Foundation. Toegezegde gift aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Rijkscollectie

Sun & Sea Listening House is een gezamenlijk werk van operaregisseur RUGILĖ BARZDŽIUKAITĖ, toneelschrijver VAIVA GRAINYTĖ en kunstenaar LINA LAPELYTĖ. Samen onderzoeken ze de relatie tussen werkelijkheid en fictie en gebruiken ze poëzie en humor om maatschappelijke thema's te bespreken. In 2019 maakten ze de opera **Sun & Sea (Marina)** voor de Biënnale van Venetië, waarbij het publiek van bovenaf naar mensen keek die ontspannen op een kunstmatig strand liggen. Gemoedelijk zongen de strandgangers over vakantie en toerisme, maar ook over klimaatverandering en milieuproblemen. De **Sun & Sea Listening House** is een installatie die uit dit project is ontstaan. In dit strandhuisje kun je naar de opera luisteren en leer je de verschillende personages kennen. Bijvoorbeeld een rijke moeder die zingt over haar wereldse reizen naar verre bestemmingen, of de filosoof die mijmert over cultuur en consumptie. Gezamenlijk zingen ze kalm over ogenschijnlijk banale gebeurtenissen in hun vakantie die allemaal wijzen op de relatie tussen toerisme en de afbraak van het klimaat.

ILKE GERS maakt grootschalige werken op de grond waarin verschillende factoren belangrijk zijn, zoals het lichaam, beweging, taal en de omgeving. Gers laat zich leiden door de ruimte en de context van een locatie en gebruikt vervolgens een traditionele krijtmachine of markeermachine om een lijnenspel op de vloer te creëren. Ze zet haar eigen lichaam in om de tekeningen te maken, en vervolgens worden bezoekers uitgenodigd om haar werk te betreden en vanuit verschillende perspectieven te bekijken en ervaren. Deze tekeningen veranderen of vervagen vaak in de loop van de tijd, doordat mensen er overheen lopen of door weersomstandigheden.

Ilke Gers, XO, 2024, verf, Building Castles in the Sky, AZ Sint-Lucas ziekenhuis, Gent

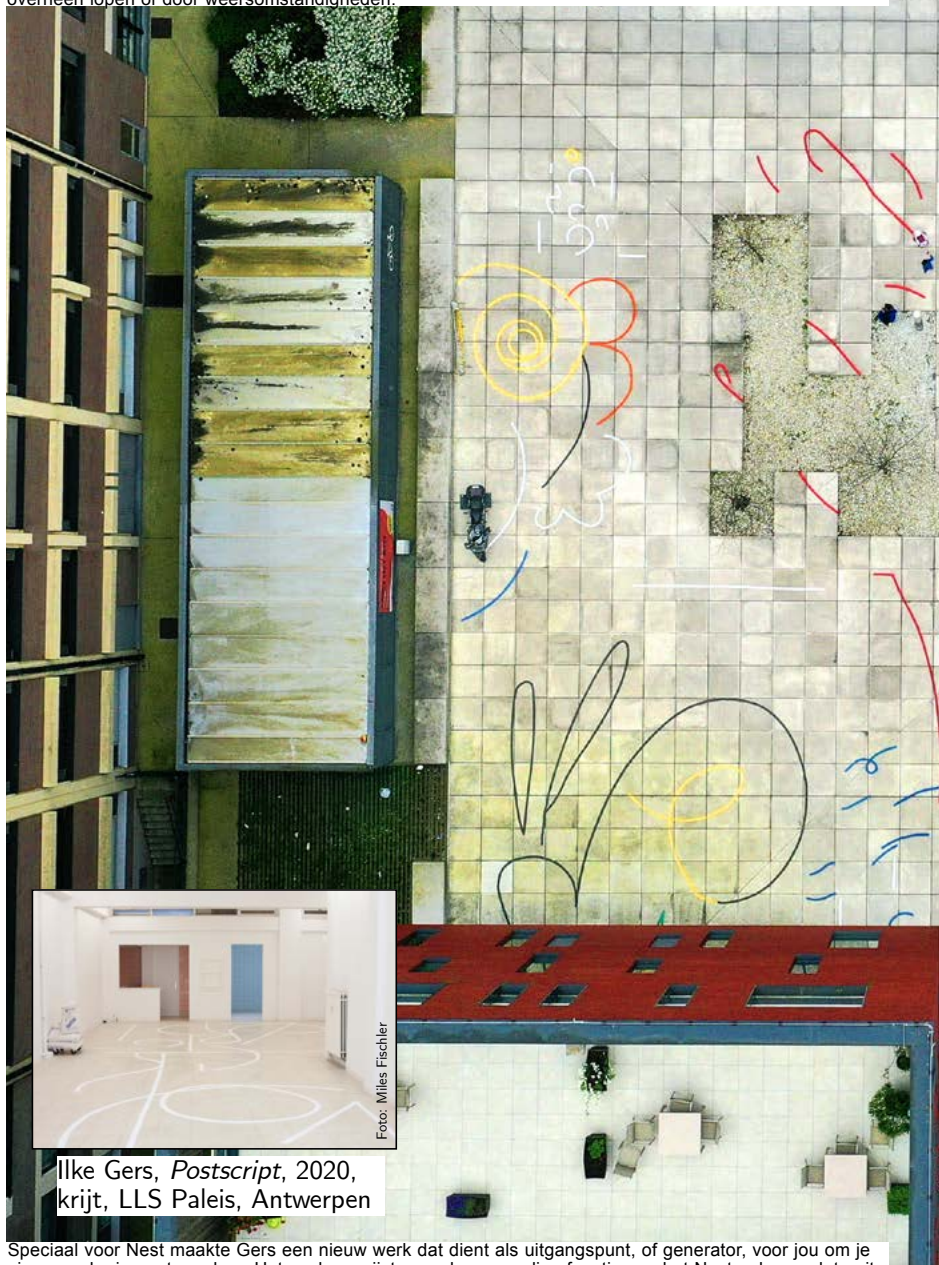

Foto: Miles Fischer

Ilke Gers, *Postscript*, 2020, krijt, LLS Paleis, Antwerpen

Speciaal voor Nest maakte Gers een nieuw werk dat dient als uitgangspunt, of generator, voor jou om je eigen markeringen te maken. Het werk verwijst naar de voormalige functie van het Nest-gebouw, dat ooit de kantine was van de Haagse elektriciteitscentrale (die nog steeds naast Nest staat en elektriciteit voor de stad opwekt). In de traditie van straatspeltjes worden de tentoonstellingsruimte en de steeg die hier naar leidt jouw speelterrein. Je wordt uitgenodigd om de krijtjes bij Nest te gebruiken om de markeringen van Gers vrij te verbinden, uit te breiden, te onderbreken, over ze heen te tekenen of ze juist te negeren met je eigen toevoegingen.

ROOVRIJ TERREIN

Foto: Joseph Khoury.

Ilke Gers, *Street Games*, 2021, vinyl, Hayward Gallery, Londen

Foto: Mina Albespy.

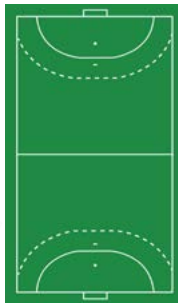
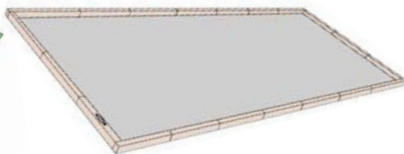
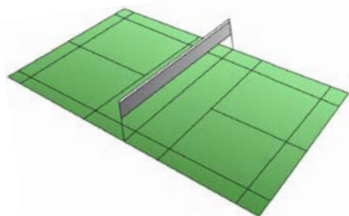
Ilke Gers, *C-mine*, 3600 Genk, 2025, verf, Jester, C-mine in Genk

LIJNENSPEL. Neem een stuk krijt en...

1. Verbind zoveel mogelijk punten
2. Teken een pad tussen de markeringen met een doorlopende lijn
3. Maak een nieuwe tekening op basis van een bestaande markering
4. Speel boter-kaas-en-eieren met iemand in de ruimte
5. Teken je favoriete eten
6. Verbind jouw markeringen met die van iemand anders
7. Schrijf een bericht aan je vriend
7. Schrijf een bericht aan iemand die je niet kent
9. Maak een pad dat mensen kunnen volgen
10. Verbind de buitenruimte met de binnenruimte
11. Teken over de bestaande markeringen heen

VERBIND HET SPORTVELD MET DE SPORT!

BADMINTON

Spelen associëren we vaak met inclusie, plezier en eerlijk samenspelen. Tegelijkertijd herinnert iedereen zich bijna wel een moment waarop je, misschien als kind, werd buitengesloten van een spel of niet meer mocht mee spelen. Mensen lijken altijd redenen te vinden om anderen niet mee te laten doen. Het werk **Limits to Play** van CÉLINE CONDORELLI gaat over deze uitsluiting en toegang tot sport en spel. Bezoekers worden uitgenodigd om verschillende sportvelden te betreden die over elkaar heen zijn gelegd: handbal, jeu de boules, badminton, volleybal en basketbal. De veldlijnen zijn in de officiële kleuren gemaakt en langs de randen zijn jaartallen geplaatst: 1921, 1930, 1952, 1956 en 1977. Deze jaartallen markeren de jaren waarin vrouwen voor het eerst mochten deelnemen aan internationale toernooien in de betreffende sport—waarvan de toestemming soms later weer werd ingetrokken. Bovendien zijn de deelnamemogelijkheden voor transgender atleten nog steeds onduidelijk of worden deze publiekelijk betwist. Condorelli laat zien dat sport en spel over grenzen en cultureel bepaalde regels gaat: grenzen die bepalen hoe we ons kunnen bewegen, grenzen die ons de toegang tot bepaalde plekken ontzeggen, en de grenzen die we juist wél mogen overschrijden.

Foto: Fred Dott. Met dank aan Frac Grand Large—Hauts-de-France. © Céline Condorelli

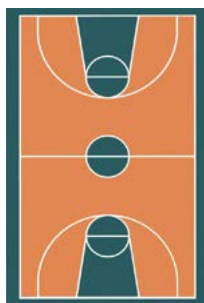
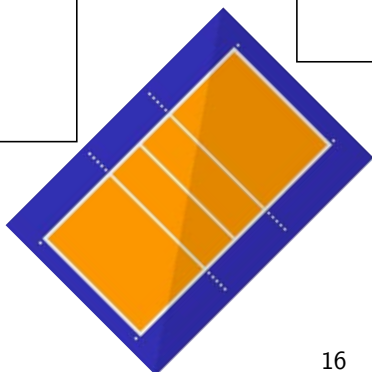

Céline Condorelli, *Limits to Play*, 2022, tentoonstellingsoverzicht, FRAC Lorraine

HANDBAL

VOLLEYBALL

PETANQUE

BASKETBALL

Vita Soul Wilmering, *De Mislukte Vakantie*, 2024, video. Met dank aan de kunstenaar en Parel, Lara, Giulia, Annemarie en Luuk

Ultieme verveling tijdens de wekenlange schoolvakantie, of juist irritaties en ruzies op de achterbank in de auto naar Frankrijk. Vakantie (of het gebrek eraan) roept voor veel mensen jeugdhervormingen op die zowel heel persoonlijk als herkenbaar zijn. In **De Mislukte Vakantie** geeft Wilmering een nostalgisch inkijkje in haar eigen herinneringen. De film begint tijdens de lockdown in de COVID-pandemie, waarin de tijd tot stilstand kwam en burens en bouwvakkers de enige mensen waren in de directe omgeving van filmmaker VITA SOUL WILMERING. Geïsoleerd in haar appartement, begint Wilmering te struinen in haar eigen familiearchief vol homevideo's en korte fictiefilms die ze als tiener samen met haar zus maakte. Film blijkt een rode draad te zijn in hun levens, al vanaf jonge leeftijd. Het blijkt ook datgene te zijn die de dingen bij elkaar hield toen de familie uit elkaar viel door een scheiding: verhalen vertellen werd voor de zussen een manier om een eigen wereld te creëren. **De Mislukte Vakantie** wordt zo een intiem familieportret waarin de camera, om en om gehanteerd door twee dochters, moeder en vader, een onafhankelijke ooggetuige is van de omstandigheden en veranderingen in een ouderlijk huis.

MAAK JE EIGEN DRAMASERIE IN 5 STAPPEN DOOR VITA SOUL WILMERING

Wist je dat je in één dag je eigen dramaserie kunt maken? En nee, je hebt geen Netflix-budget nodig! Een goede serie raakt je omdat je jezelf erin herkent. En wat is herkenbaarder dan een verhaal dat zich bij jou thuis afspeelt, met acteurs die je burens, vrienden en familie zijn? In een middag tijd kun je je eigen sci-fi, romcom, horror of comedyserie maken. Alles wat je nodig hebt is een flinke berg huishoudspullen, vrienden of huisdieren die altijd al droomden van een carrière als acteur, en een rijke verbeelding.

1 Stap 1 ♦ Kies een pakkende titel voor je serie (denk aan: "Buitenaardse Logeerpartijen", "De Onbekende Oom" of "De Kapotte Tijdmachine").

2 Stap 2 ♦ Bedenk een vaste formule voor elke aflevering. Bijvoorbeeld: elke aflevering gaan twee mensen op vakantie en het loopt altijd verschrikkelijk af. Of: elke aflevering komt een nieuw onbekend familielid op bezoek en brengt verrassingen mee. Hoe meer actie, plottwists en smeulige emotie hoe beter, maar hou het verhaal eenvoudig.

3 Stap 3 ♦ Zoek acteurs en locaties. Vraag je vrienden, burens of familie en verdeel de rollen. De stad is jouw filmset en alle locaties zijn toegestaan. Tover je badkamer om tot ruimteschip, gebruik het park als buitenaardse planeet, je slaapkamer als hotel en film een horrorscène in de HEMA.

4 Stap 4 ♦ Tijd voor opnames! Film alles met je telefoon. Gebruik huishoudobjecten om dure props en effecten te vervangen: met aluminiumfolie maak je sci-fi kostuums, een stofzuiger wordt een alien, en bouw een stad van legoblokken die je filmt alsof het een drone-shot is. Zelfs de filmmuziek kun je met je stem nadoen.

5 Stap 5 ♦ Monteer de aflevering op een computer of op je telefoon. Gebruik een simpel montageprogramma zoals Shotcut en hou het eenvoudig. Het doel is om de aflevering in één dag af te maken en er niet te lang over na te denken.

Is ie af? Dan is het tijd om de aflevering te "streamen" op je TV en samen met de cast en crew te kijken! Duurt de vakantie nog lang? Dan kun je elke dag een nieuwe aflevering maken. Wedden dat jouw fans niet kunnen wachten?

Afbeeldingen met dank aan Vita Soul Wilmering

SCHAAKPLEIN-LOGICA. In het kunstwerk staat een schaakbord waar mensen samenkomen. Kun jij de juiste plek vinden?

Amina, Jules, Sam en Noor.

Op het plein zitten vier spelers: Amina, Jules, Sam en Noor. Amina zit links van de speler met de zwarte stukken. Jules zit tegenover Noor. Sam speelt wit. De speler met zwart zit rechts van Noor. Wie speelt met zwart?

Pris Roos, *Kom kom kom, spelen dan / Viens viens viens joue alors*, 2024, installatie met karton, metalen hek, olieverfschilderijen, krat, schaakbord

Kunstenaar PRIS ROOS raakte geïnspireerd door de Place de la République in Parijs, waar ze een zogenaamde Ludomouv-container zag. Afgeleid van het Franse woord *ludothèque* zijn deze rode containers een soort openbare bibliotheken voor sport en spel. Deze mobiele speelplekken, betaald door de gemeente, duiken overal in de stad op en zitten boordevol spelletjes voor alle leeftijden. De containers doen Roos denken aan haar eigen stedelijke omgeving in Rotterdam, waar ze woont en waar openbare schaakborden stadsbewoners samenbrengen. In Rotterdam stonden ook soortgelijke containers voor uitleenspeelgoed aan buurtbewoners, de zogenaamde Duimdropcontainers, die in 2020 en 2021 werden verwijderd vanwege bezuinigingen. Voor **Kom kom kom, spelen dan / Viens viens viens joue alors** schilderde Roos een bijeenkomst bij een container met levensgrote figuren op stukken karton die op bouwhekken zijn geplaatst, als verwijzing naar de buitenlucht. Aan de voorkant van de installatie plaatst Roos een schaakbord waar iedereen op mag spelen in de tentoonstelling. De achterkant van de installatie blijft leeg: een symbool voor het geleidelijk verdwijnen van dit soort openbare faciliteiten voor samenzijn en sociale interactie.

Marina Planas, *Happy Holidays*, compositie van drie kleurenfoto's

De serie **Happy Holidays** van MARINA PLANAS laat een selectie van vakantiemomenten zien die te vinden zijn op ansichtkaarten uit het Planas Archief. Dit archief werd opgericht door haar opa, een pionier op het gebied van toeristische fotografie, en richt zich op toerisme, het vastleggen van het landschap en de ontwikkeling van de fotografie aan het begin van de 20ste eeuw. De collectie bevat onder andere meer dan drie miljoen beelden die de ontwikkeling van het toerisme op de Balearen documenteren. De fotografen in **Happy Holidays** verwijzen naar de typische beeldtaal die je herkent van vakantiefoto's. Hoewel ze vrijwel elke toeristische bestemming zouden kunnen voorstellen, zijn ze allemaal gemaakt op de Balearische Eilanden halverwege de vorige eeuw. Dit was een tijd waarin de dictatuur van Franco Spanje langzaam opende voor de wereld en Noord-Europa besloot dat het Zuiden het ideale recreatiegebied van de rijke bevolking zou worden, waarna het gebied uitgroeide tot toeristische trekpleister. Planas benadrukt in haar werk dat een foto geen exacte kopie van de werkelijkheid is, maar dat foto's zoals deze toeristische utopieën en verlangens creëren: ansichtkaarten zijn zorgvuldig gemaakte beelden die bezoekers moeten aantrekken. Tegelijkertijd zijn het herinneringen of souvenirs, verwijzend naar een verleden dat al voorbij is en misschien nooit helemaal echt was.

A large rectangular frame with a red and blue dashed border. Inside the frame, there is a small empty square box on the left side. To the right of this box, there are three vertical lines. Below these lines, there is a horizontal line that spans across the width of the frame.

STUUR EEN KAART! Wat komt er op te staan? Vanaf welke bestemming laat jij wat van je horen?

Dansen is een vorm van ontspanning of vrijetijdsbesteding, maar KEXIN HAO ziet ook een relatie tussen dans en arbeid. Ze vraagt zich af hoe mensen vóór de Industriële Revolutie gezamenlijk bewogen tijdens het werk, bijvoorbeeld in mijnen of op het land, en deed daarom onderzoek naar historische werkliederen en het bewegende lichaam. Werkliederen hielpen vaak om bewegingen te synchroniseren, verleving bij repetitief werk tegen te gaan of om verzet uit te drukken. Voor **Future Dance of Nostalgia** ontwikkelde Hao haar eigen choreografie op basis van deze bewegingen, vormgegeven als een klassieke dansvideogame vergelijkbaar met Just Dance, met behulp van *motion capture* technologie. Het publiek wordt uitgenodigd om mee te dansen met Hao's bewegingen en te concurreren met een tegenstander op clubbeats die zijn geïnspireerd op archieven van historische werkliederen. Hao brengt daarmee verleden en heden samen door historisch onderzoek naar arbeid te combineren met moderne gametechnologie en muziek.

Kexin Hao, *Future Dance of Nostalgia*, 2022, video game installatie.
Met dank aan de kunstenaar

DANS!

Ga de strijd aan met je tegenspeler en speel **Future Dance of Nostalgia** in de tentoonstelling!

Priscila Fernandes, *Make It Bounce*, 2021, 4K-video

Priscila Fernandes, *The Water-slide of Abstract Art*, 2022

© Priscila Fernandes 2022.
Mede mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad (NL), Fundação Calouste Gulbenkian en Sismógrato (PT).

Marcel Duchamp is een kikker die niet meer kan springen. Piet Mondriaan is een slang die yogalessen geeft. John Cage is een muis die schaaakt en helemaal opgaat in het zoeken naar paddenstoelen. In de film **Make It Bounce**, opgezet als aflevering uit een educatief kinderprogramma bewegen de televisiepresentatrice en de dierlijke kunstenaars zich in alle richtingen. Paddenstoelen worden muzikale instrumenten, stenen in de muur veranderen in pianotoetsen en vlinders komen tevoorschijn uit boeken. PRISCILA FERNANDES maakt haar eigen wereld waarin vermaak kan bestaan zonder grenzen en buiten kapitalistische structuren die stellen dat plezier altijd iets moet opleveren: als een sprong die ons uit onze onverschilligheid trekt. Op eenzelfde humoristische manier maakt Fernandes de vergelijking tussen de vrijetijdsindustrie en abstracte kunst. Een volledig fictief verband, waarbij visueel toch veel overeenkomsten blijken te zijn, zo laat **The Waterslide of Abstract Art** zien. Op deze tijdlijn maakt Fernandes visueel inzichtelijk hoe vrijetijdsbesteding zich in de twintigste eeuw ontwikkelde en vergelijkt ze dat met de opkomst van abstracte kunst.

On a warm autumn day, Priscila and Mousedriaan strolled through the countryside talking of idleness. Between the woods, along the grass fields, or in the ponds, they imagined Duchamp playing chess, Joan Miró flying kites, Agnes Martin milking a cow, Georgia O'Keeffe hunting snakes and John Cage foraging for mushrooms. Reminded of the great artists before them to whom idleness was the food for thought Mousedriaan recalled a great recipe after such an idle day.

A recipe by Mousedriaan
Priscila Fernandes

Een recept van Mousedriaan, voor het eerst gepubliceerd in *The Whatspace Cookbook*, 2021

Vrije tijd; Socrates in gesprek met Phineas en Ferb

door Quiller MacQuarrie

Vroeger klaagde ik bij mijn vrienden over verveling. Het was een zomertraditie, net zo vanzelfsprekend als ijsjes eten, barbecues en het geschreeuw wanneer je in het zwembad werd gegooid. We klaagden over dat we niets te doen hadden terwijl we op het gras zaten, onze teennagels lakten en Hawaiian Punch dronken. We wisten niet dat we een soort vrije tijd aan het beoefenen waren die al langzaam begon te verdwijnen. In die tijd betekende zomer ongestructureerde tijd – een periode zo lang dat het als een eeuw voelde, terwijl het maar een dag was. Je moest de verveling overwinnen, of door

de verveling worden overmand. Je bouwde dingen, fietste naar plekken, verzon spelletjes, roddelde, deed alsof, las boeken, tekende op de stoep, vertelde verhalen en speelde. Je klaagde totdat het klagen zelf creatief werd.

Du klaag ik bijna nooit over verveling, omdat ik zelden verveeld ben. Mijn telefoon is altijd in de buurt, klaar om ieder leeg moment te vullen met iets om doorheen te scrollen. Beelden die bevredigen, geluiden die mijn hersenen kriebelen, nieuws om van in paniek te raken, en sketches om om te lachen. Vakanties zijn content geworden. En ik merk dat ik terugdenk aan die verveelde, klagende kinderen in het gras en denk: zij hadden iets waar ik naar probeer terug te keren.

Binnen onze moderne kapitalistische samenleving is vrije tijd voor de meesten van ons slechts een droom. We fantaseren over baden in de bijzondere omstandigheden van

ons bestaan. De dichtstbijzijnde ervaring hiervan is in de zomer, wanneer veel instellingen, waaronder scholen en werkplekken, vakantie hebben of bieden. Maar voor velen is de zomervakantie niet meer zo bevredigend als vroeger. Deze vorm van vrije tijd voelt als iets waar mensen nu voortdurend op wachten. In onze moderne samenleving zijn we nooit verveeld. Slimme technologie is de ultieme moordenaar van verveling. Het is moeilijk om nog onderscheid te maken tussen wanneer we werken en wanneer we rusten in deze virtuele wereld, waarin ons bestaan zelf gecommmercialiseerd wordt en aan advertenties blootgesteld is. De tijden zijn veranderd. Vakanties zijn fotoshoots voor online platforms geworden en zomers worden vaak doorgebracht in virtuele rechthoekige schermen in plaats van openbare pleinen.

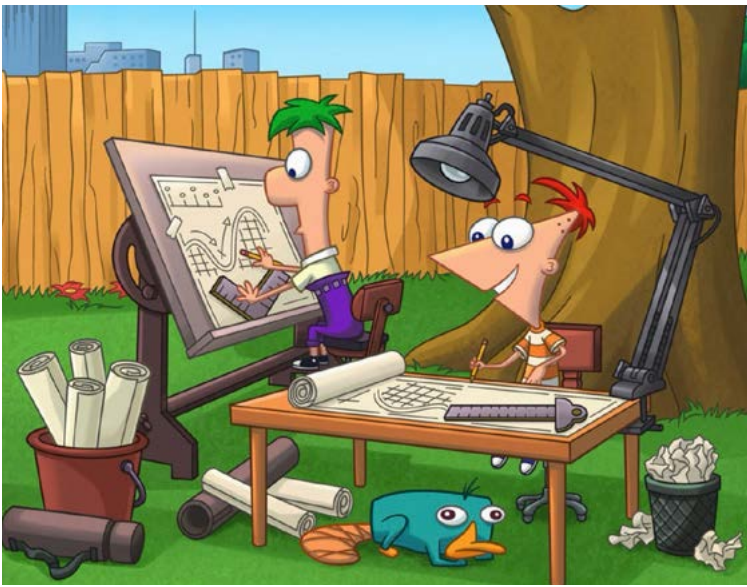
De definitie van vrije tijd is: 'tijd waarin men niet werkt of bezet is; vrije tijd.'¹ De beroemde Griekse filosoof Socrates bedacht een hele filosofie rondom vrije tijd die drastisch verschilt van deze moderne definitie en van hoe we vrije tijd tegenwoordig gebruiken. Hij zag vrije tijd als de ultieme zoektocht naar kennis en vrijheid.² Het woord dat hij hiervoor gebruikte was "scholé", dat ironisch genoeg aan de basis ligt van het woord school. Vrije tijd was geen luiheid

of stilstand, maar de vrijheid om te rusten en je te verdiepen in filosofisch onderzoek en persoonlijke interesses zoals kunst, wetenschap en sport na te streven. Dit suggereert dat mensen die rusttijd hebben tijdens hun werk, de mogelijkheid hebben om zich met deze uiteenlopende onderzoeken bezig te houden en zo echte vrijheid te ervaren.

Tegenwoordig werken we online, op kantoor, en zelfs de spelcultuur van kinderen is geworteld in kapitaal en winstbejag, met spelletjes zoals Roblox die kinderen leren investeren in cryptocurrency.³ Ze worden van jongs af aan getraind. Dit is geen scholé; dit is inherent gericht op zakendoen.

Was er een tijd dat vrije tijd en zomer voorbeelden van scholé waren, vóór de internetcultuur en sociale media? Het meest voor de hand liggende voorbeeld van dit nostalgische gevoel is de kinderserie *Phineas en Ferb*, die in 2007 voor het eerst werd uitgezonden. In deze televisieserie, Disneys langstlopende animatiereeks, ondernemen twee stiefbroers elke dag van hun 104 dagen durende zomervakantie een groot creatief project, waarbij ze achtbanen of tijdmachines bouwen. Ze verwerven vaardigheden in techniek, muziek en natuurkunde en creëren ruimte voor leren en gemeenschap, onderscheiden van werk door de basis van vrije, creatieve nieuwsgierigheid.

De titelsequentie van het programma luidt: 'Er zijn 104 dagen zomervakantie / Voor de school weer gaat beginnen / Maar het grootste probleem waar we nu dus mee zitten / Is dat we iets moeten verzinnen / Bijvoorbeeld / Bouw een raket, een mummy gaan slaan / De Eiffeltoren op / Dingen bedenken die echt niet bestaan [...]'

Da de intro zitten de broers onder een boom, verveeld en niet wetend wat te doen. Ik denk dat het juist deze verveling is die vrije tijd en rust onderscheidt van werk, en zo nostalgie opwekt. Deze verveling vormt scholé. Wanneer Phineas en Ferb naar de sensatie van een achtbaan verlangen, besluiten ze er zelf een te bouwen. Hun moeder gaat boodschappen doen, waardoor zij de mogelijkheid krijgen iets potentieel gevaarlijks te creëren zonder ouderlijk toezicht. Hun zus Candace doet niet mee met het plezier, maar probeert hen te betrappen en zich als volwassene te profileren; ze houdt zich bezig met 'zaken' en begeeft zich daarmee in 'ascholé', het tegenovergestelde van vrije tijd.

Phineas en Ferb beginnen met het bouwen van de achtbaan. Ze bezoeken verschillende werkplaatsen van ingenieurs en lenen hun apparatuur. Met krijt vullen ze vergunningen voor machines in en ze maken indruk op oudere ingenieurs met hun toewijding. Ze nodigen alle kinderen in de buurt uit om samen met hen in de achtbaan te komen rijden. Ondertussen treedt hun huisdier Perry het Vogelbekdier op als dubbelagent en probeert hij hun aartsvijand Dr. Dufenshmirtz te stoppen, die de stad wil vernietigen. Perry slaagt daarin, maar zorgt er per ongeluk voor dat de achtbaan los raakt: met de magneet die Dr. Dufenshmirtz had gebouwd om chaos aan te richten, trekt hij de constructie uit elkaar – precies op het moment dat hun moeder de supermarkt verlaat en Candace hen bijna betrapt. De kinderen worden daardoor uit de achtbaan geslingerd en reizen van Mount Rushmore naar Parijs en zelfs de ruimte in. Wanneer ze uiteindelijk met grote snelheid uit de lucht vallen, blijven ze opvallend kalm en landen ze weer onder de boom waar de aflevering begon – net op tijd zodat hun moeder denkt dat ze de hele dag gewoon hebben rondgehangen. En misschien was dat ook zo?

an het einde van elke aflevering zijn Phineas en Ferb weer te vinden onder dezelfde boom waar ze begonnen. Het roept de vraag op: is dat allemaal echt gebeurd, of verbeeldden ze dit verhaal terwijl ze samen onder die boom in filosofische gedachten verzonken waren? Toch maakt het niet uit: hun uitvindingen worden telkens vernietigd door Dr. Dufenshmirtz en hun ervaringen blijven verborgen voor volwassenen en voor de kapitalistische samenleving als geheel. Ze accepteren het gebrek aan erkenning, gedreven door hun passie voor kennis en verbeelding. Ze bereiken dit alles via verveling en rust. Juist daarom is vrije tijd – los van school, werk en schermen – zo belangrijk.

owel Socrates als Phineas en Ferb zaten onder bomen, nadenkend over wat ze met hun tijd, hun leven, en hun verhouding tot de

wereld wilden doen. Als we in het moderne leven dezelfde waarde aan scholé zouden toekennen als Socrates, Phineas en Ferb, dan is bevrijding van de kapitalistische systemen die ons tot werk beperken meer dan noodzakelijk. Ik denk terug aan hoe ik mijn neven lastigviel op die lange zomerdagen waarop we klaagden dat we 'niets te doen hadden'. We wisten niet dat we scholé beoefenden. We wisten niet dat niet alleen onze favoriete tv-personages, Phineas en Ferb, filosofen waren – maar wij zelf ook. Het doet me afvragen: bestaat dat soort verveling nog wel? Kunnen we de weg terugvinden naar die plek onder de boom? Of zijn we allemaal te diep verdwenen in de rechthoek?

1. Robert A. Stebbins, 'Leisure', *Encyclopedia Britannica*, laatst aangepast op 2 maart 2026, www.britannica.com/topic/leisure.
2. Kostas Kalimtzis, *An Inquiry into the Philosophical Concept of Scholé: Leisure as a Political End* (Londen: Bloomsbury Academic, 2017).
3. Len Maessen, 'Hoe veilig is het je kind achter te laten in Roblox?', 27 oktober 2025, NRC.

THE INFINITE LIBRARY KEERT TERUG – Deze ruilboekenkast is mogelijk gemaakt door de genereuze donatie van honderden kunstboeken uit de collectie van Aveline de Bruin (Collectie de Bruin-Heijn), Jap Sam Books, The Ekard Residency, Brigitte Wawoe en diverse particulieren. De collectie bestaat uit kunstenaarsboeken, catalogi, monografieën, essays en andere kunstpublicaties. We nodigen je uit om te komen kijken en iets moois te vinden voor je eigen boekenkast. In ruil daarvoor kun je een eigen kunstboek achterlaten voor de volgende lezer. Zo vult de boekenkast zich steeds weer aan met nieuwe kunstboeken. Dus als je een pareltje van een kunstboek heeft dat thuis stof staat te verzamelen, neem het dan mee en word onderdeel van deze oneindige bibliotheek.

Agenda

Lente/zomer

2026

Deze zomer organiseert Nest vanaf 8 juli iedere week een workshop voor kinderen tussen 7 en 12 jaar. In de workshop leren de kinderen over verschillende manieren van spelen, wordt veldonderzoek naar speeltuinen verricht en maken de kinderen uiteindelijk zelf speeltuinstellen. De workshops zijn los te volgen, maar kunnen ook als serie worden gevolgd.

8 juli, 13:30 – 15:00
15 juli, 13:30 – 15:00
22 juli, 13:30 – 15:00
29 juli, 13:30 – 15:00
5 aug., 13:30 – 15:00
12 aug., 13:30 – 15:00

Voor aanmelden en meer informatie, kijk op www.nestruimte.nl/education

Voor het volledige publieke programma, met o.a. andere tekenworkshops door Philip Akkerman en een middag met schrijver Rasit Elilob, zie www.nestruimte.nl.

BLOCK PARTY

15 augustus

Colofon

Deze publicatie is geïnitieerd door Nest, ruimte voor kunst, ter gelegenheid van de tentoonstelling *Out of Office (Still Here)* van 1 mei tot en met 16 augustus 2026.

www.nestruimte.nl

ESSAYS

Eva Burgering, Rasit Elilob en Quiller MacQuarrie.

EINDREDACTIE

Eva Burgering, Laurie Cluitmans en Quiller MacQuarrie.

GRAFISCH ONTWERP
Bart de Baets

ONTWERP ASSISTENTIE
Yoohee Cha

LETTERTYPES
Offkey, Bureau Bernklau, St. Gallen
CMU Sans Serif, Arial (Black)

DRUKWERK
Drukkerij Zoeterhage, Zoetermeer

Deze publicatie werd financieel mogelijk gemaakt door: Mondriaan Fonds, Gemeente Den Haag en Stroom Den Haag.

KUNSTENAARS

Philip Akkerman, Roger Anis, Josefín Arnell, Rugilė Barzdžiukaitė, Vaiva Grainytė en Lina Lapelytė, Céline Condorelli, Priscila Fernandes, Ilke Gers, Kexin Hao, Marina Planas, Pris Roos en Vita Soul Wilmering.

TEAM NEST

Amit Akbar (zakelijk leider), Eva Burgering (hoofd tentoonstellingen), Odine Burghouwt (education), Josef Braumann (technicus), Laurie Cluitmans (algemeen directeur), Ana Francisca Costa (bureaumanager), Joren de Goede (hoofd marketing en communicatie), Carlo Hoekerd (publieksmedewerker), Zoë Hollander (marketing en communicatie), Maarten Keus (technicus), Jojo Knowles (publieksmedewerker), Tobias Lengkeek (hoofd opbouw), Quiller MacQuarrie (stagiair), Amy Mansveld (hoofd productie), Boris Steiner (technicus), Paula Nijen Twilhaar (stagiair), Anika Wertwijn (stagiair).

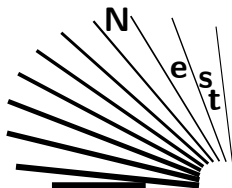
MET DANK AAN

Sofia Boras, Frac Grand Large – Hauts-de-France, Hartwig Foundation, Museum Beelden Aan Zee.

© 2026, Nest, Den Haag.

Stroom
Den Haag

RUIMTE VOOR KUNST
De C. Rebecqueplein 20b
2518 RA Den Haag
Nederland
+31 70 3653186
www.nestruimte.nl
[info\(at\)nestruimte.nl](mailto:info(at)nestruimte.nl)

OPENINGSTIJDEN TIJDENS TENTOONSTELLING

Do – vr 12:00 – 19:00
Za 13:00 – 20:00
Zo 13:00 – 18:00

Regulier €7,50
Studenten/CJP/ICOM/
Museumkaart/Ooievaarspas/
65+ / <18 / Nestor €0,-

Antwoorden van de kruiswoordpuzzel op pagina 13.

1. Zonnebrand
2. Schelp
3. Kreeft
4. Vliegtuig
5. Meeuw
6. Vuilnis
7. Koraal